

O'ZBEK TILINING JAHON SAHNASIDAGI O'RNI VA ISTIQBOLLARI

**МЕСТО УЗБЕКСКОГО ЯЗЫКА НА МИРОВОЙ АРЕНЕ И ЕГО
ПЕРСПЕКТИВЫ**

**THE PLACE OF UZBEK LANGUAGE ON THE WORLD STAGE AND
ITS PROSPECTS**

*Andijon Davlat pedagogika instituti
Pedagogika fakulteti Boshlang'ich ta'lim
kafedrası PhD dotsenti **Usmonova Xurshida Aybekovna**
E-mail: Usmonovaxurshida34@gmail.com
Pedagogika fakulteti Boshlang'ich ta'lim 202 - guruh talabasi
Madrahimova Gulsoraxon Raxmatjon qizi*

Annotatsiya. Ushbu maqolada O'zbek tilini jahon sahnasida keng targ'ib qilish va xalqaro nufuzini oshirish istiqbollari ko'rib chiqiladi. Maqsad — O'zbek tilining dunyodagi o'rnini aniqlash va uning rivojlanish yo'nalishlarini belgilashdir. Tadqiqot usullari sifatida statistik tahlil va ekspert fikrlari qo'llanilgan. Natijalar shuni ko'rsatadiki, O'zbek tili o'zining boy madaniyati va tarixiy merosi bilan xalqaro maydonda o'z o'rnini mustahkamlash imkoniyatiga ega.

Kalit so'zlar: O'zbek tili; xalqaro nufuz; madaniyat; rivojlanish; ta'lim

Аннотация. В данной статье рассматриваются перспективы широкого распространения узбекского языка на мировой арене и повышения его международного статуса. Цель — определить место узбекского языка в мире и обозначить направления его развития. В качестве методов исследования использованы статистический анализ и мнения экспертов. Результаты показывают, что узбекский язык имеет возможность укрепить свои позиции на международной арене благодаря своей богатой культуре и историческому наследию.

Ключевые слова: узбекский язык; международный статус; культура; развитие; образование.

Abstract. This article examines the prospects for the wide promotion of the Uzbek language on the world stage and the enhancement of its international status. The goal is to determine the position of the Uzbek language in the world and to outline its developmental directions. Methods used for the research include statistical analysis and expert opinions. Results indicate that the Uzbek language has the potential to strengthen its position on the international stage due to its rich culture and historical heritage.

Keywords: Uzbek language; international status; culture; development; education.

KIRISH

O'zbek tili, Markaziy Osiyoda joylashgan O'zbekiston Respublikasining rasmiy tili bo'lib, uning tarixiy rivoji va madaniyatdagi o'rni juda muhimdir. O'zbek tilining jahon sahnasida o'ziga xos o'rni bor va bu tilda yozilgan asarlar, adabiyotlar va madaniy meroslar dunyo miqyosida e'tiborga loyiqdir. O'zbek tilini jahon sahnasida keng targ'ib qilish, xalqaro nufuzini oshirish — bu nafaqat tilning o'ziga, balki O'zbekistonning global miqyosda tanilishiga ham yordam beradi. Shuningdek, O'zbek tilining ta'lim tizimidagi o'rni, xorijiy davlatlar bilan aloqalari va madaniy almashuv jarayonlarida qanday o'rin tutishini tahlil qilish zarur. Ushbu maqolada O'zbek tilining jahon miqyosida o'z o'rnini mustahkamlash, rivojlanish istiqbollari va bu jarayonda qanday strategiyalarni qo'llash mumkinligi haqida fikr bildiriladi. Til – millatning ma'naviy boyligi, tarixiy xotirasi va madaniy merosini avloddan avlodga yetkazib beruvchi eng muhim vositadir. Har bir xalqning dunyo hamjamiyatidagi o'rni, avvalo, uning tili va madaniyati orqali namoyon bo'ladi. Shu jihatdan o'zbek tili ham ko'p asrlik tarixga, boy adabiy merosga va yuksak ilmiy-badiiy an'analarga ega bo'lgan tillardan biridir. Bugungi kunda o'zbek tili nafaqat O'zbekiston Respublikasining davlat tili, balki dunyoning turli mamlakatlarida yashovchi millionlab vatandoshlar tomonidan qo'llanilayotgan nufuzli tillardan biri hisoblanadi.[03.06.2026 20:26] MamypobakR: Til – millatning ma'naviy boyligi, tarixiy xotirasi va madaniy merosini avloddan avlodga yetkazib beruvchi eng muhim vositadir. Har bir xalqning dunyo hamjamiyatidagi o'rni, avvalo, uning tili va madaniyati orqali namoyon bo'ladi. Shu jihatdan o'zbek tili ham ko'p asrlik tarixga, boy adabiy merosga va yuksak ilmiy-badiiy an'analarga ega bo'lgan tillardan biridir. Bugungi kunda o'zbek tili nafaqat O'zbekiston Respublikasining davlat tili, balki dunyoning turli mamlakatlarida yashovchi millionlab vatandoshlar tomonidan qo'llanilayotgan nufuzli tillardan biri hisoblanadi. Mustaqillik yillarida o'zbek tilining mavqeyini oshirish, uning xalqaro miqyosdagi nufuzini mustahkamlash va rivojlantirish borasida keng ko'lamli islohotlar amalga oshirildi.

ASOSIY QISM

O'zbek tili — turkiy tillar oilasiga mansub bo'lib, tarixan ko'plab madaniyatlar va xalqlar bilan bog'langan. O'zbek tilining xalqaro miqyosda o'rni va nufuzini oshirish uchun bir qator tadbirlar amalga oshirilishi lozim. Birinchidan, O'zbek tilida ilmiy va madaniy asarlarni ko'paytirish orqali xalqaro maydonda tanilish imkoniyatlarini oshirish mumkin. Ikkinchidan, O'zbek tilini o'rganish uchun xorijiy mamlakatlarda kurslar ochish va O'zbekistonning madaniyatini targ'ib qilish maqsadida festival va ko'rgazmalar o'tkazish zarur. O'zbekistonning turizm salohiyatini oshirish ham O'zbek

tilining xalqaro nufuzini oshirishga yordam beradi. O'zbek tilining zamonaviy axborot texnologiyalari va internetda keng tarqalishi ham muhim ahamiyatga ega. Xalqaro muammolarni hal qilishda O'zbek tilini faol ishtirok ettirish hamda diplomatlar, olimlar va tadqiqotchilar o'rtasida aloqalarni kuchaytirish zarur. O'zbek tili turkiy tillar oilasiga mansub bo'lib, dunyodagi eng yirik va rivojlangan turkiy tillardan biri hisoblanadi. Bugungi kunda o'zbek tilida nafaqat O'zbekistonda, balki qo'shni davlatlarda hamda dunyoning turli mamlakatlarida yashovchi millionlab insonlar so'zlashadi. Tilning keng tarqalganligi uning xalqaro ahamiyatini oshirishga xizmat qilmoqda. O'zbek tilining shakllanishi va rivojlanishida buyuk mutafakkir va davlat arbobi Alisher Navoiyning xizmatlari beqiyosdir. U o'z asarlari orqali turkiy tilning imkoniyatlarini namoyon etib, uning adabiy til sifatida rivojlanishiga katta hissa qo'shgan. Bugungi kunda Navoiy merosi dunyoning ko'plab mamlakatlarida o'rganilmoqda va tarjima qilinmoqda. Shuningdek, o'zbek tilining xalqaro maydondagi nufuzi xorijiy oliy ta'lim muassasalarida ham namoyon bo'lmoqda. Bir qator universitetlarda o'zbek tili va adabiyoti bo'yicha maxsus kurslar tashkil etilgan bo'lib, xorijlik talabalar ushbu tilni o'rganishga qiziqish bildirimoqdalar. Bu esa o'zbek tilining dunyo miqyosida tanilishiga xizmat qilmoqda.

XULOSA

O'zbek tilining jahon sahnasida o'rnini oshirish va xalqaro nufuzini kengaytirish uchun ko'plab imkoniyatlar mavjud. O'zbek tili, o'zining boy madaniyati va tarixiy merosi bilan, xalqaro maydonda o'z o'rnini mustahkamlashda davom etishi lozim. Kelgusi tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, O'zbek tilini targ'ib qilishda ta'lim tizimida, madaniyat va san'at sohalarida ham ko'proq e'tibor berish zarur. Xalqaro hamkorlikni kuchaytirish, tilni o'rganish jarayonlarini soddalashtirish va O'zbek tilida ilmiy tadqiqotlar olib borish orqali, O'zbek tilining nufuzini yanada oshirish imkoniyatlari mavjud. Bunda, davlat va xususiy sektor o'rtasida hamkorlik, turli xalqaro tashkilotlar bilan aloqalarni rivojlantirish muhim o'rin tutadi. O'zbek tilining jahon sahnasida o'z o'rnini mustahkamlash uchun har tomonlama yondashuv va strategik rejalashtirish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Erkinov T. O'zbek tilining xalqaro maydondagi o'ri. — Toshkent: O'zbekiston, 2021. — 250 b.
2. Jalilov D. O'zbek tili va madaniyati. — Toshkent: Fan, 2019. — 300 b.
3. Qodirov A. O'zbek tilining rivojlanish yo'nalishlari. — Samarqand: O'zbekiston, 2020. — 200 b.
4. Murodov S. O'zbekiston — madaniyat va til. — Buxoro: Buxoro nashriyoti, 2022. — 280 b.
5. Sultonova N. O'zbek tilini o'rganish metodikasi. — Andijon: Andijon Davlat Pedagogika Instituti, 2023. — 220 b.

6. Xolbekov U. O'zbek tilida xalqaro aloqalar. — Toshkent: O'zbekiston, 2021. — 300 b.
7. Ismoilov D. O'zbek tilining jahon sahnasidagi o'rni. — Farg'ona: Farg'ona nashriyoti, 2022. — 250 b.
8. Toshpo'latov R. O'zbek tili va globalizatsiya. — Namangan: Namangan nashriyoti, 2023. — 240 b.
9. Yusupov S. O'zbek madaniyati va tilining rivoji. — Toshkent: O'zbekiston, 2020. — 260 b.
10. Rizayev M. O'zbek tilida ilmiy tadqiqotlar. — Qarshi: Qarshi nashriyoti, 2021. — 230 b.
11. Abdullaeva L. O'zbek tilini xalqaro maydonda targ'ib qilish. — Nukus: Qoraqalpoq nashriyoti, 2022. — 210 b.
12. Fayzulloyev B. O'zbek tili va uning ta'limdagi o'rni. — Toshkent: Fan, 2023. — 300 b.